

A golubácsi (Szerbia) mediterrán fauna.

Halaváts Gyulától.

(Előadva a magyar földtani társulat 1880. évi december hó 1-én tartott szakülésén.)

A nyáron, hogy az Alduna mentében fekvő Lókva-hegység földtani felvételével foglalkoztam, június 20-án átrándultam egyuttal Szerbiába, a Golubác helység közelében napfényre bukkanó mediterrán rétegekből való gyűjtés végett.

A lelhely Golubáctól nyugatra, a moldovai sziget átaellenében, a Zsuti Bregnek dunamenti lejtőjén, közvetlenül a Dunaparton levő út mellett fekszik. Itt nem épen nagy darabon Ny-nak dülő homok és homokos agyag többszörös váltakozásából álló rétegecsoport — melyben két osztrea-pad is látható — van feltárva, míg fedőjében a diluvialis homok eredeti vízszines lerakódásában észlelhető.

A szóbanforgó rétegecsoport némely rétege telve van különösen cerithiumokkal míg másokban csak elvétve fordul elő egy-egy kövület s az is oly állapotban, hogy elhozatalra nem érdemes. Legérdekeesebbek azonban a homokos agyagrétegek, mert ezek tartalmazzák a mediterrán korra különösen utaló tengeri kövületeket, de a melyekből ottlétem alkalmával a talajnak vizes volta s ennek folytán a kövületek törékenysége miatt csak keveset lehetett gyűjteni.

E lelhelyről származó kövületeket a m. kir. földtani intézet gyűjteményeiben is találtam, melyeket Zsigmondy Vilmos úr még 1870-ben gyűjtött s egyuttal azokat intézetünknek ajándékozta. Ugyanesak ő a tavasszal ott jártában újból gyűjtött s e példányokat feldolgozás végett szívesen átengedte. *) E két gyűjtés eredményét egybevetve az általam hozottal, a következő faunát sikerült összeállítani.

Ostracodák: **)

Bairdia gracilis Rss.

Cytheridea seminulum Rss.

Cythere punctata Münt.

„ *Edwardsi* Röm

Gasterepodák:

Dendroconus Vaceki R Hörn.

„ *subraristriatus* da Costa.

Lithoconus cfr. *Mercati* Brocc.

*) Zsigmondy ur azóta e gyűjteményt is a m. kir. földtani intézetnek ajándékozta.

**) Az ostracodák és foraminiferák meghatározását Franzena u Ágoston úr szíveségének köszönöm.

- Rhizoconus ponde osus Brocc.
 Chelyconus fuscocingulatus Bronn.
 Conus sp.
 Ancillaria glandiformis Lam.
 Voluta rarispina Lam.
 Terebra fuscata Brocc.
 Buccinum costulatum Brocc.
 „ Dujardini Desh.
 Murex sublavatus Bast.
 Pyrula cornuta Ag.
 Cancellaria gradata M. Hörn.
 „ Westiana Grat.
 Pleurotoma granulo-cincta Münt.
 „ Jouanetti Des Moul.
 „ pustulata Brocc.
 Cerithium doliolum Brocc.
 „ pictum Bast.
 „ nodoso-plicatum M. Hörn.
 „ lignitarum Eichw.
 „ Duboisi M. Hörn.
 „ crenatum Brocc.
 Turritella cfr. Archimedis Brong.
 „ turris Bast.
 Natica millepunctata Lam.
 Nerita picta Fér.
     Bivalvák:
 Corbula carinata Duj.
 Venus islandicoides Lam.
 Lucina incrassata Dubois.
 „ multilamellata Desh.
 „ columbella Lam.
 „ ornata Ag.
 „ dentata Bast.
 Pectunculus obtusatus Partsch.
 Arca diluvii Lam.
 Ostrea gingensis Schloth.
 „ sp. (a felső héjak).
     Foraminiferák:
 Triloculina sp.
 Globigerina triloba Reuss.
 Truncatulina Schreibersii d'Orb.

Rotalina Beccarii Lam.

Discorbina planorbis d'Orb.

Polystomella crispa Lam.

„ *flexuosa* d'Orb.

Öszehasonlítva e rétegesoport 28 gasteropodából és 11 bivalvából, összesen 39 fajból álló mollusca-faunáját a bécsi medence mediterránkoru rétegesoportjainak mollusca-faunájával, azt találtam, hogy e fauna a geinfahreni rétegesoportéval mutatja a legnagyobb rokonságot, miután 13 gasteropoda- és 5 bivalva-, összesen 18 faj közös, míg az ifjabb mediterrán rétegeiben előjövő mollusca-fajok közül 24 faj (39 közül) a golubáci rétegesoportban tényleg előjön. Ebből is kétségtelenné válik, miszerint itt a neogén formationnak ifjabb mediterránkoru lerakódásával van dolgunk.

Mint már említém, csak egy napig időzhettem a szerb parton, mihez még a kedvezőtlen időjárás is járulván, a szóbanforgó rétegesoportot csak a Dunaparton levő feltárásnál látogathattam meg. A magyar parton e rétegesoport már teljesen hiányzik s nem vesz részt a Lókva földtani alkotásában; itt csak a felette fekvő diluviális lerakódásokkal találkoztam.

Végül köszönetet mondok e helyen is úgy Zsigmond Vilmos urnak az általa a nyáron gyűjtött anyagnak szives átengedéseért valamint Franzenau Ágoston urnak, ki az ostracodákat és foraminiferákat meghatározni szives volt.

A „Cserhát“ DNY-i végének eruptív-közetei.

Schafarzik Ferenczről.

(Előadva a magy. földtani társulat 1880. évi május hó 5-én tart. szakülésén.)

Irodalom: Dr. Guido Stache: Die geologischen Verhältnisse der Umgebung von Waitzen in Ungarn. Jahrbuch der k. k. geologischen Reichsanstalt 1866. Bnd. XVI. 3-tes Hft. pag. 277.

Dr. Erwin Freiherr von Sommaruga: Analysen von Gesteinen aus der Basaltfamilie östlich von Waitzen. Ebend.

Dr. Stache Guido által készített és a bécsi cs. kir. birodalmi földtani intézet által kiadott geologiai térkép

Pestmegyének ÉK-i részében veszi kezdetét egy eruptív-közetek által képezett vonulat, mely innét ÉK-i irányban Nógrádmegyébe esapva széles övben vagy 60 kilomaternyi távolságra huzódik, szakadatlanul csaknem egészen a Tarján patak völgyéig (Szupatakig, N.-Terenne közelében). Innét még tovább ÉK-re szélesebb harmadkori homokkő-